

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
"Львівська політехніка"

ПРОГРАМА

XVII Міжнародної
науково-технічної конференції
**“Вібрації в техніці
та технологіях”**

*конференція присвячена
140-річчю випуску
інженерів-механіків у
Львівській політехніці*

11 – 12 ЖОВТНЯ

Львів – 2018

*Львівська політехніка
Національний університет*

13. Математична модель взаємодії сипкого матеріалу із віброуючим решетою.

Ельчин Алієв¹, Віталій Яропуд², ¹Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України, Запоріжжя, ²Вінницький національний аграрний університет, Вінниця, Україна.

14. Динаміка руху виконавчих органів машини з приводом просторових коливань.

Олег Омелянов, Вінницький національний аграрний університет, Вінниця, Україна.

15. Демпфування коливань бензомоторної пили вібропоглинаючими елементами.

Ігор Бутитер¹, Андрій Микита², ¹Інститут прикладних проблем механіки і математики ім. Я. С. Підстригача НАН України, ²Карпатське відділення Інституту геофізики ім. С. І. Суботіна НАН України, Львів, Україна.

16. Вплив попередньо напруженого стану на частоти несучих конструкцій енергетичних машин.

Наталя Сметанкіна, Сергій Місюра, Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України, Харків, Україна.

17. Розрахунок та оптимізація ДГК для висотних споруд.

Богдан Дівеєв, Михайло Котів, Роман Котів, Ярослав Яворський, Національний університет "Львівська Політехніка", Львів, Україна.

18. Моделювання робочих процесів гідроімпульсного привода віброударного пристрою для руйнування гірських порід.

Ростислав Іскович-Лотоцький, Іван Коц, Ярослав Іванчук, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, Україна.

19. Статика взаємодії абсолютно твердих тіл із сипким середовищем.

Олена Солона, Володимир Ковбаса, Вінницький національний аграрний університет, Вінниця, Україна.

20. Дослідження впливу конструктивних параметрів нелінійної системи підресорювання на плавність ходу транспортних засобів.

Олексій Водка, Олексій Ларін, Алла Демченко, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Харків, Україна.

21. Моделювання руху привідного мотор-колеса електромобіля.

Роман Зінько, Віталій Корендій, Національний університет «Львівська політехніка», Львів, Україна.

ДОПОВІДЬ СТАТИКА ВЗАЄМОДІЇ АБСОЛЮТНО ТВЕРДИХ ТІЛ ІЗ СИПКИМ СЕРЕДОВИЩЕМ

О.В. Солона

*Україна, м. Вінниця, Вінницький національний аграрний університет,
завідувач кафедри загальнотехнічних дисциплін та охорони праці*

Дана частина статті є продовженням першої частини однойменної статті. У цій частині виведені рівняння граничних умов, у якості яких виступають прикладені до стінок контейнера переміщення. Отримано систему гіперболічних рівнянь зі змінними коефіцієнтами. Вона дозволяє спільно з наведеними в частині 1 статичними рівняннями отримати значення компонент швидкостей переміщень сипучого середовища в контейнері, а також зміни її щільності в залежності від механічних властивостей середовища і кінематичних режимів прикладених переміщень .

Чисельне розв'язання даної системи рівнянь дозволяє послідовно вирішити виведені в статті рівняння щодо визначення компонент напружень як в пристінкових шарах, так і в умовах відсутності впливу стінок контейнера.

На підставі отриманих таким чином рішень наведені рівняння, які дозволяють визначити можливі лінійні і кутові переміщення конкрецій у пристінкових шарах при контактній взаємодії конкреції зі стінкою, а також в умовах відсутності контактних взаємодій з урахуванням динамічного впливу рухомої сипучого середовища. Ці функції отримані для найбільш загальних випадків, які передбачають врахування механічних властивостей сипучого середовища, геометричних розмірів, форм і механічних властивостей конкрецій і стінок контейнера, а також кінематичних режимів впливів, прикладених до стінок контейнера .

Отримані рівняння є вихідними для чисельного рішення задач про переміщення, зміни щільності сипучого середовища, а також можливих лінійних і кутових переміщеннях конкрецій, які знаходяться в середовищі.

Використовуючи методи кінцевих елементів (FEM) або кінцевих обсягів (DEM), можна отримати остаточні рішення отриманих рівнянь. Ці рівняння дозволяють визначити кінематичні режими додаткових кінематичних впливів з метою отримання необхідних змін щільності і можливих переміщень обсягів сипучого середовища, а також необхідних переміщень і швидкостей цих переміщень конкрецій, які знаходяться в рухомому сипучому середовищі .

Постановка проблеми. Актуальність даних досліджень наведена в першій частині цієї публікації. У зв'язку з обмеженнями за обсягом публікації, дана частина є продовженням першої частини статті, в якій отримані рівняння статички сипучого середовища, умови рівноваги в ньому конкрецій і умови можливих їх переміщень без прикладення будь-яких збурень до контейнера.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основоположними в даному напрямку є результати досліджень І. І. Блехмана, в яких розглядаються умови переміщень конкрецій з урахуванням їх геометричних властивостей і механічних властивостей у середовищах, які моделюються з використанням законів гідромеханіки, що не може в повному обсязі відповідати реальній картині, оскільки механіка сипучих середовищ має суттєві відмінності від механіки рідини.

У дослідженнях інших авторів (Вайсберг Л. А., Демидов І. В., Іванов К. С.) наводяться загальні методи побудови рівнянь вібраційного руху сипучих середовищ і зміни їх агрегатного стану. Однак в статті відсутні кінцеві рівняння, які б дозволили скласти системи рівнянь для кінцевого чисельного рішення. Крім того, у наведеній публікації не розглядається рішення задачі про рух абсолютно твердих конкрецій у рухомому сипучому середовищі.

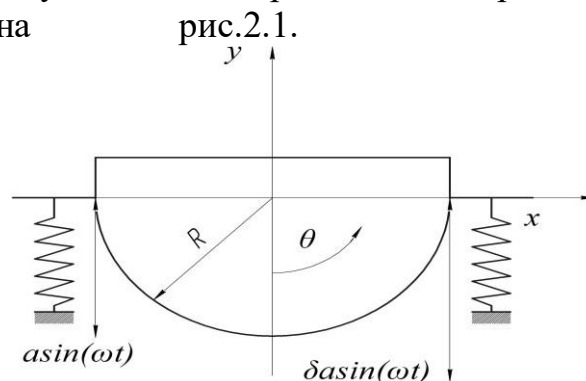
Мета досліджень. Виведення рівнянь

зв'язку збуджуючих коливальних навантажень зі змінами щільності сипучого середовища, компонентами швидкостей її переміщень, змін напружень у ній і дію цих величин на можливі переміщення конкрецій, що знаходяться у контейнері з сипучим середовищем. У зв'язку з цим необхідно вирішити такі завдання:

- вивести кінематичні рівняння збуджуючих впливів на контейнер;
- отримати рівняння для визначення компонент швидкостей переміщень елементарних обсягів сипучого середовища;
- отримати рівняння змін компонент напружень в елементарних обсягах сипучого середовища;

вивести рівняння можливих швидкостей переміщень конкрецій при різних їх початкових положеннях: у зоні контакту зі стінкою контейнера і в зонах, вільних від такого контакту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для розуміння найбільш загальних кінематичних умов на поверхні контейнера можна скористатися схемою, представленою на

Рис. 2.1. Схематичне уявлення приведення контейнера в коливальний рух

Контейнер із сипучим середовищем має форму циліндра радіуса R , вісь якого нахилена до горизонтальної осі x під кутом θ . До периферійних зон циліндра прикладені зосереджені сили з переміщеннями, які викликають коливання. Для забезпечення повної свободи для найбільш загальних випадків

збуджуючі дії прикладені під кутом α до вертикалі в площині xz . Ці переміщення представлені на схемі функціями зраховуванням нахилу α):

$$a \sin^2 \alpha \cos^2 \alpha t; \quad a \sin^2 \alpha t \cos^2 \alpha, \quad (2.1)$$

де a – амплітуда коливань, α – коефіцієнт, який враховує різницю амплітуд коливань двох протилежних країв контейнера, ω – кутова частота коливань, t – час.

При різниці амплітуд коливань, пропорційної коефіцієнту α , виникають кутові коливання контейнера (навколо осі симетрії):

$$\alpha = \arctg \left(\frac{2R}{\omega} \sin^2 \alpha t \cos^2 \alpha \right), \quad (2.2)$$

З метою отримання рівнянь компонент швидкостей переміщень сипучого середовища можна скористатися (1.1), (1.3), (1.6), які наведені в першій частині статті. При цьому, друга група геометричних рівнянь (1.3), підставляється у фізичні рівняння зв'язку компонент напружень зі швидкостями деформацій (1.6), а отримані величини компонент напружень підставляються у рівняння динаміки середовища (1.1). У кінцевому вигляді такі рівняння приймуть найбільш загальний вигляд:

$$\begin{aligned} & \rho(x, y, z, t) \left(\frac{\partial \dot{u}}{\partial t} + \dot{u} \frac{\partial \dot{u}}{\partial x} + \dot{v} \frac{\partial \dot{u}}{\partial y} + \dot{w} \frac{\partial \dot{u}}{\partial z} \right) = \\ & -X + \frac{\partial}{\partial x} \left(\frac{2\eta(x, y, z)}{(-1+2\nu)} \left(\frac{\partial \dot{u}}{\partial x} - \nu \left(\frac{\partial \dot{u}}{\partial x} - \frac{\partial \dot{v}}{\partial y} - \frac{\partial \dot{w}}{\partial z} \right) \right) \right) - \\ & - \frac{\partial}{\partial z} \left(\eta(x, y, z) \left(\frac{\partial \dot{u}}{\partial z} + \frac{\partial \dot{w}}{\partial x} \right) \right) - \frac{\partial}{\partial y} \left(\eta(x, y, z) \left(\frac{\partial \dot{u}}{\partial y} + \eta \frac{\partial \dot{v}}{\partial x} \right) \right); \\ & \rho(x, y, z, t) \left(\frac{\partial \dot{v}}{\partial t} + \dot{u} \frac{\partial \dot{v}}{\partial x} + \dot{v} \frac{\partial \dot{v}}{\partial y} + \dot{w} \frac{\partial \dot{v}}{\partial z} \right) = \\ & = Y + \frac{\partial}{\partial y} \left(\frac{2\eta(x, y, z)}{(-1+2\nu)} \frac{\partial \dot{v}}{\partial y} - \nu \left(\frac{\partial \dot{v}}{\partial y} - \frac{\partial \dot{u}}{\partial x} - \frac{\partial \dot{w}}{\partial z} \right) \right) - \\ & - \frac{\partial}{\partial x} \left(\eta(x, y, z) \left(\frac{\partial \dot{u}}{\partial y} + \frac{\partial \dot{v}}{\partial x} \right) \right) - \frac{\partial}{\partial z} \left(\eta(x, y, z) \left(\frac{\partial \dot{v}}{\partial z} + \frac{\partial \dot{w}}{\partial y} \right) \right); \\ & \rho(x, y, z, t) \left(\frac{\partial \dot{w}}{\partial t} + \dot{u} \frac{\partial \dot{w}}{\partial x} + \dot{v} \frac{\partial \dot{w}}{\partial y} + \dot{w} \frac{\partial \dot{w}}{\partial z} \right) = \\ & = Z + \frac{\partial}{\partial z} \left(\frac{2\eta}{(-1+2\nu)} \left(\frac{\partial \dot{w}}{\partial z} - \nu \left(\frac{\partial \dot{w}}{\partial z} - \frac{\partial \dot{u}}{\partial x} - \frac{\partial \dot{v}}{\partial y} \right) \right) \right) - \\ & - \frac{\partial}{\partial x} \left(\eta(x, y, z) \left(\frac{\partial \dot{u}}{\partial z} + \frac{\partial \dot{w}}{\partial x} \right) \right) - \frac{\partial}{\partial y} \left(\eta(x, y, z) \left(\frac{\partial \dot{v}}{\partial z} + \eta \frac{\partial \dot{w}}{\partial x} \right) \right) \end{aligned} \quad (2.3)$$

Ці рівняння повинні бути доповнені рівнянням нерозривності, заснованим на (1.5), яке, у свою чергу, повинно бути перетворено з використанням рівнянь розподілу напружень у статичному стані (1.18), (1.19), на підставі яких вводиться функція розподілу щільності з (1.20).

Далі, при використанні граничних умов (2.1), (2.2) можна визначити компоненти швидкостей переміщень і змін щільності сипучого середовища при прикладенні збурених рухів до стінок контейнера. Рішення цих рівнянь може бути отримано лише з використанням чисельних методів кінцевих елементів (FEM) або кінцевих обсягів (DEM), оскільки ці рівняння відносяться до гіперболічного типу з геометричною і фізичною нелінійністю.

Для опису можливих рухів конкрецій, які знаходяться в сипучому середовищі, необхідно розглянути два випадки. Перший випадок відноситься до конкрецій, що знаходяться в контакті зі стінкою контейнера, а другий випадок – до конкрецій, що знаходяться в сипучому середовищі без контакту зі стінкою. При цьому перший випадок слід брати до уваги лише до можливого контактного навантаження стінкою, а далі розглядається лише другий випадок.

У разі контактної взаємодії (перший випадок) повинні бути використані рівняння типу (1.23), (1.24). При цьому в них повинні бути внесені доповнення у вигляді інерційних сил з боку рухомої поверхні контейнера і доповнення у вигляді сил опору середовища, що рухається з використанням рівнянь рівноваги на поверхні (1.2), в яких компоненти напружень повинні бути визначені з рівнянь (1.6).

Інерційні складові визначаються прискореннями (лінійними і кутовими) у проекціях на нормаль і дотичну до стінки контейнера у функціях обурення і координат стінки контейнера, і заходами інертності конкрецій у залежності від виду переміщень лінійних (маса) або кутових (момент інерції мас).

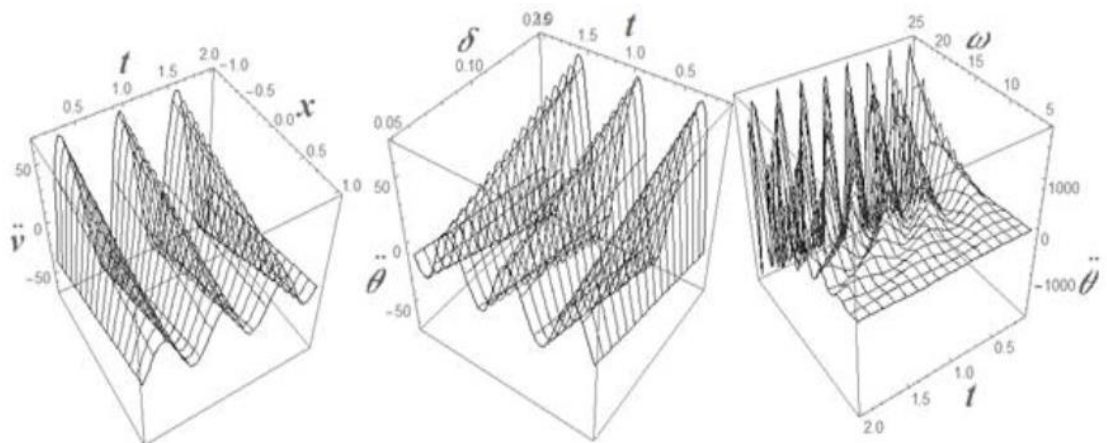
Рівняння можливих переміщень конкрецій, які знаходяться в контакті зі стінками контейнера при його русі, визначають умови руху конкрецій (ковзання, відрив від стінки або кочення по стінці).

Перша умова – умова ковзання конкреції по поверхні стінки при додатку динамічних дій до контейнера. При цьому сума проекцій всіх сил, спрямованих по дотичній до поверхні стінки контейнера, що діють на конкреції, з урахуванням інерційних, представиться у вигляді $\int \dots$, тобто сума проекцій всіх сил на дотичну до стінки перевищує силу тертя від дії всіх сил. Складові цих сил матимуть вигляд (інтегральні вираження являють собою поверхневі інтеграли першого роду):

$$S_{Fkd} = \sin[m_c] \left(\begin{array}{l} M_k \ddot{v} \pm M_k g \pm \\ \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{r_k-\delta_c}^{\delta_c} \sigma_{vd}|_{\eta=f_k(\xi,\zeta)} d\zeta d\xi \right) + \\ \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k-\delta_c} \sigma_{vd}|_{\eta=f_k(\xi,\zeta)} d\zeta d\xi \right) \\ \pm \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k-\delta_c}^{\delta_c} (\sigma_{xd}l_k + \tau_{xyd}m_k + \tau_{xzd}n_k)_{|\eta=f_k(\xi,\zeta)} d\zeta d\xi \right) \operatorname{tg}[\varphi_3] \pm \\ \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k-\delta_c}^{\delta_c} (\sigma_{zd}n_k + \tau_{xzd}l_k + \tau_{yzd}m_k)_{|\eta=f_k(\xi,\zeta)} d\zeta d\xi \right) \operatorname{tg}[\varphi_3] \end{array} \right); \quad (2.8)$$

$$S_{TFd} = \operatorname{tg}[\varphi_2] \left(\begin{array}{l} M_k \ddot{v} m_c \pm M_k g m_c \pm \\ \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k-\delta_c}^{\delta_c} \sigma_{vd}|_{\eta=f_k(\xi,\zeta)} d\zeta d\xi \right) m_c + \\ \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k-\delta_c} \sigma_{vd}|_{\eta=f_k(\xi,\zeta)} d\zeta d\xi \right) m_c \\ \pm \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k-\delta_c}^{\delta_c} (\sigma_{xd}l_k + \tau_{xyd}m_k + \tau_{xzd}n_k)_{|\eta=f_k(\xi,\zeta)} d\zeta d\xi \right) \operatorname{tg}[\varphi_3] \pm \\ \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k-\delta_c}^{\delta_c} (\sigma_{zd}n_k + \tau_{xzd}l_k + \tau_{yzd}m_k)_{|\eta=f_k(\xi,\zeta)} d\zeta d\xi \right) \operatorname{tg}[\varphi_3] \end{array} \right); \quad (2.9)$$

Рис. 2.2. Графіки віброприскорень збуджують динамічний вплив на контейнер

Компоненти нормальних і дотичних напружень на поверхні конкреції визначаються з фізичних рівнянь, які засновані на (1.6) з урахуванням того, що при швидких рухах середовища величиною, яка характеризує опір руху, залишається в'язкий опір:

$$\sigma_{xd} = 3\mu_0 \dot{\varepsilon}_0 + \frac{\mu}{(1+\nu)} (\dot{\varepsilon}_x - \dot{\varepsilon}_0); \quad \sigma_{yd} = 3\mu_0 \dot{\varepsilon}_0 + \frac{\mu}{(1+\nu)} (\dot{\varepsilon}_y - \dot{\varepsilon}_0);$$

$$\sigma_{zd} = 3\mu_0 \dot{\varepsilon}_0 + \frac{\mu}{(1+\nu)} (\dot{\varepsilon}_z - \dot{\varepsilon}_0) \quad (2.10)$$

$$\tau_{xyd} = \eta \dot{\gamma}_{xy}; \quad \tau_{xzd} = \eta \dot{\gamma}_{xz}; \quad \tau_{yzd} = \eta \dot{\gamma}_{yz}.$$

Компоненти швидкостей деформацій, що входять в останні рівняння, визначаються шляхом диференціювання компонент швидкостей переміщень, отриманих у результаті рішення (2.3) відповідно до (1.3).

Друга умова – це умова кочення конкреції по стінці контейнера, яке виникає у разі, коли сумарний момент сил, з урахуванням динамічної складової SM_{kdf} (щодо миттєвого центру обертання) O_r перевищує момент сил відносно того ж центру, що діють в іншому напрямку SM_{kdh} . При цьому, необхідно дотримуватися додаткової умови відсутності ковзання: $S_{TFd} > S_{Fkd}$. У цьому випадку, крутний момент визначиться різницею $SM_{kdh} - SM_{kdf}$. Вирази для сумарних моментів візьмуть вигляд:

$$SM_{kdh} = \ddot{\theta} J_{kO_r} \pm r_k \left(\left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{r_k-\delta_c}^{\delta_c} \sigma_{vd}|_{\eta=f_k(\xi,\zeta)/\eta \geq 0} d\zeta d\xi \right) m_c + \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k-\delta_c} \sigma_{vd}|_{\eta=f_k(\xi,\zeta)/\eta \geq 0} d\zeta d\xi \right) m_c \right) \pm \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{r_k-\delta_c}^{\delta_c} (\sigma_{xd} l_k + \tau_{xyd} m_k + \tau_{xzd} n_k)_{|\eta=f_k(\xi,\zeta)/\eta \geq 0} d\zeta d\xi \right) tg[\varphi_3] \pm \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{r_k-\delta_c}^{\delta_c} (\sigma_{zd} n_k + \tau_{xzd} l_k + \tau_{yzd} m_k)_{|\eta=f_k(\xi,\zeta)/\eta \geq 0} d\zeta d\xi \right) tg[\varphi_3] \right);$$

$$SM_{kdf} = \ddot{\theta} J_{kO_r} \pm r_k \left(\left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{r_k-\delta_c}^{\delta_c} \sigma_{vd}|_{\eta=f_k(\xi,\zeta)/\eta \leq 0} d\zeta d\xi \right) m_c + \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k-\delta_c} \sigma_{vd}|_{\eta=f_k(\xi,\zeta)/\eta \leq 0} d\zeta d\xi \right) m_c \right) \pm \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{r_k-\delta_c}^{\delta_c} (\sigma_{xd} l_k + \tau_{xyd} m_k + \tau_{xzd} n_k)_{|\eta=f_k(\xi,\zeta)/\eta \leq 0} d\zeta d\xi \right) tg[\varphi_3] \pm \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{r_k-\delta_c}^{\delta_c} (\sigma_{zd} n_k + \tau_{xzd} l_k + \tau_{yzd} m_k)_{|\eta=f_k(\xi,\zeta)/\eta \leq 0} d\zeta d\xi \right) tg[\varphi_3] \right); \quad (2.11)$$

У більш загальному випадку момент інерції маси конкреції щодо миттєвого центру обертання визначиться наступним чином:

$$J_{kO_r} = \iiint_{V_k} r \rho_k(\xi, \eta, \zeta) d\xi d\eta d\zeta,$$

У тому випадку, якщо проекція на нормаль до стінки контейнера інерційних сил впливу стінки контейнера, і сил, що діють з боку рухомого сипучого середовища S_{Fnd} , перевищить проекцію на ту ж нормаль масових сил S_{Fnm} , $S_{Fnd} > S_{Fnm}$, відбудеться відрив конкреції від стінки контейнера, і тоді можна розглядати поведінку конкреції в умовах безконтактного руху в сипучому середовищі. Вирази проекцій цих сил на нормаль мають вигляд: $S_{Fnm} = M_k g m_c$;

Для випадку виконання умови, описаної вище, і якщо конкреція в статичному режимі перебувала у вільному від контактної взаємодії стані, необхідно розглянути умови можливих її переміщень на підставі аналізу сил, які будуть діяти на неї з боку рухомого сипучого середовища.

$$\begin{aligned}
S_{Fnd} = & \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{r_k - \delta_c}^{\delta_c} \sigma_{vd}|_{\eta=f_k(\xi, \zeta)} d\zeta d\xi \right) m_c + \\
& \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k - \delta_c} \sigma_{vd}|_{\eta=f_k(\xi, \zeta)} d\zeta d\xi \right) m_c \pm \\
& \pm \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{r_k - \delta_c}^{\delta_c} (\sigma_{xd} l_k + \tau_{xyd} m_k + \tau_{xzd} n_k) \Big|_{\eta=f_k(\xi, \zeta)} d\zeta d\xi \right) tg[\varphi_3] \pm . (2.12) \\
& \pm \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k - \delta_c} (\sigma_{zd} n_k + \tau_{xzd} l_k + \tau_{yzd} m_k) \Big|_{\eta=f_k(\xi, \zeta)} d\zeta d\xi \right) tg[\varphi_3]
\end{aligned}$$

Конкреція буде схильна до дії сил сухого тертя рухомого сипучого середовища і дії масових сил. У цьому випадку можливі напрямки переміщень конкрецій будуть визначатися співвідношенням величин $\bar{X}$, $\bar{Y}$, $\bar{Z}$, для певного положення конкреції в ємності в системі координат хуз (рівняння рівноваги на поверхні контакту конкреції із середовищем):

$$\sigma_{xd} l_k + \tau_{xyd} m_k + \tau_{xzd} n_k = \bar{X}; \sigma_{yd} m_k + \tau_{yzd} n_k + \tau_{xyd} l_k = \bar{Y}; \sigma_{zd} n_k + \tau_{xzd} l_k + \tau_{yzd} m_k = \bar{Z}. (2.13)$$

З огляду на вищевикладене, можна скласти рівняння сил, що діють на конкреції з урахуванням сил тяжкості, в наступному вигляді для кожного з можливих напрямків:

– в напрямку осі ОХ рушійна сила визначиться наступним чином (інтегральні вислови є поверхневі інтеграли першого роду):

$$\begin{aligned}
FM_{dx} = & \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k} \bar{X} \Big|_{\xi \leq 0} d\eta d\zeta + \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k} \bar{Y} \Big|_{\xi \leq 0} d\xi d\zeta + \int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k} \bar{Z} \Big|_{\xi \leq 0} d\eta d\xi + M_k g \right) tg[\varphi_3] \right) - \\
& - \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k} \bar{X} \Big|_{\xi \geq 0} d\eta d\zeta + \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k} \bar{Y} \Big|_{\xi \geq 0} d\xi d\zeta + \int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k} \bar{Z} \Big|_{\xi \geq 0} d\eta d\xi + M_k g \right) tg[\varphi_3] \right)
\end{aligned} . (2.14)$$

в напрямку осі оу :

$$\begin{aligned}
FM_{dy} = & \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k} \bar{Y} \Big|_{\eta \leq 0} d\xi d\zeta + M_k g + \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k} \bar{X} \Big|_{\eta \leq 0} d\eta d\zeta + \int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k} \bar{Z} \Big|_{\eta \leq 0} d\eta d\xi \right) tg[\varphi_3] \right) - \\
& - \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k} \bar{Y} \Big|_{\eta \geq 0} d\xi d\zeta + M_k g + \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k} \bar{X} \Big|_{\eta \geq 0} d\eta d\zeta + \int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k} \bar{Z} \Big|_{\eta \geq 0} d\eta d\xi \right) tg[\varphi_3] \right)
\end{aligned} . (2.15)$$

в напрямку осі оз :

$$FM_{\pm} = \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k} \bar{Z}|_{\zeta \leq 0} d\eta d\xi + \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k} \bar{Y}|_{\zeta \leq 0} d\xi d\zeta + \int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k} \bar{X}|_{\zeta \leq 0} d\eta d\zeta + M_k g \right) \operatorname{tg}[\varphi_3] \right) - \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k} \bar{Z}|_{\zeta \geq 0} d\eta d\xi + \left(\int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k} \bar{Y}|_{\zeta \geq 0} d\xi d\zeta + \int_{-r_k}^{r_k} \int_{-r_k}^{r_k} \bar{X}|_{\zeta \geq 0} d\eta d\zeta + M_k g \right) \operatorname{tg}[\varphi_3] \right) \quad (2.16)$$

Таким чином, рівняння (2.14), (2.15), (2.16) з урахуванням (2.13) визначають можливі переміщення конкреції у сипучому середовищі, яка знаходиться у контейнері при додатку до контейнера збурень у вигляді кінематичних збурень, у залежності від режимів прикладених збурень, геометричних форм і розмірів контейнера, форми, розмірів і властивостей конкреції, а також механічних властивостей сипучого середовища.

Висновки. На підставі висновку рівнянь статички сипучого середовища та конкрецій, які в ній знаходяться, як функцій механічних властивостей конкреції і сипучого середовища, геометричних розмірів контейнера і конкреції, а також доданих до контейнера збурень у вигляді кінематичних величин як лінійних, так і кутових, отримані:

- рівняння для визначення компонентів швидкостей переміщень обсягів сипучого середовища для довільної точки обсягу контейнера;
- рівняння для визначення змін щільності сипучого середовища для довільної точки обсягу контейнера;
- рівняння для визначення можливих лінійних і кутових переміщень у довільних точках обсягу контейнера і у пристінкових шарах сипучого середовища, тобто при наявності початкової контактної взаємодії конкреція - стінка контейнера.

Отримані рівняння вимагають застосування чисельних методів їх вирішення із застосуванням методів кінцевих елементів (FEM) або кінцевих обсягів (DEM).